

De beroemde uitzichttoren van het Fochteloerveen: 'De Zeven' (foto: Marlies van Santen)

Onze eerste dag begon gelijk al met groot succes: aan de zuidkant van het Fochteloerveen ontdekten we onze eerste Kraanvogels. Er liepen zo'n 10-15 vogels, verspreid over enkele akkers. Ze waren rustig bezig met voedsel zoeken. Dat bestaat voornamelijk uit plantaardig materiaal als oogstresten van bijvoorbeeld mais, aardappelen, peen en graan. In ons geval zullen het maisresten geweest zijn, want je kon zien dat er mais op de akker gestaan had. Een enkele keer waren sommige vogels interactief: ze liepen achter elkaar aan en maakten soms kleine sprongetjes. Daarbij hoorden we ze ook roepen. Of ze stonden tegenover elkaar en legden hun kop in de nek en probeerden op die manier, ook roepend, indruk te maken.

Uitzicht over het Fochteloerveen, vanaf de toren 'De Zeven'

Al dit gedrag was ongetwijfeld een voorloper van de op handen zijnde uitgebreidere balts. Sommige van de waargenomen vogels zullen in het Fochteloerveen gaan broeden dit jaar, andere zullen waarschijnlijk terugvliegen naar hun eigen broedgebieden in Duitsland of verder noordoostwaarts. Verspreid over de dag en over de verschillende gebieden die we aandeden hebben we zo'n 50 Kraanvogels gezien.

Volwassen Zeearend no. 2, in het Fochteloerveen, even later zagen we ze wegvliegen: indrukwekkend!

Nog meer geluk hadden we toen we twee volwassen Zeearenden zagen vliegen. Ze waren niet eens zo heel ver weg en streken neer in bomen aan de overkant van een plas. Met de telescopen konden we ze prachtig bekijken: wat een indrukwekkende vogels! We genoten volop. Enkele kraaien en een Buizerd dachten daar overigens anders over en probeerden 'n Zeearend te verjagen; een fraai schouwspel!

In de loop van de middag zijn we naar de oostkant van het veen gegaan om daar een wandeling te maken naar de uitkijktoren bij het Esmeer, een pingoruïne. Op de weg er naar toe zagen heel wat Geelgorzen, 'n Ringmus en

Op ontdekkingsstocht in het Aekingerzand, op zoek naar, onder meer de Boomleeuwerik

We ontdekten een paartje Kraanvogels in het Doldersummer Veld

foeragerende Vinken. Een Torenvalk bleef wel héél stil zitten op een zandbult. Waarschijnlijk zit die nu daar nog steeds; heel stil . . . Verderop ontdekten we o.a. de Slechtvalk en de Roodborsttapuit.

Regelmatig kwamen we de Grote Zilverreiger tegen. Eigenlijk was die, opvallend genoeg, algemener dan de Blauwe Reiger. Dat had je 30-40 jaar geleden ook niet durven denken. Vanuit de observatietoren 'De Zeven' hadden we een goed overzicht over het veen. Het was wel erg stil met de vogels daar. Dat heeft er óók mee te maken dat overdag veel soorten vogels juist buiten het veen te vinden zijn: ze houden zich overdag op en foerageren in de

Foeragerende Kraanvogels in Polder Ravenswoud

omliggende gebieden, zelfs in de regio. Zo bleek ons dat juist 's ochtends veel soorten het Fochteloerveen verlaten, nadat ze daar veilig de nacht hebben doorgebracht. Enkele keren waren we, voorafgaand aan het ontbijt, aan de zuidkant van het veen gaan kijken wat er allemaal het veen uitvloog. En dat was niet mis: veel Grote Zilverreigers, diverse Blauwe Kiekendieven, verschillende Kraanvogels, ont-zet-tend veel ganzen (Kolganzen, Grauwe Ganzen, Rietganzen en soms Brandganzen en Canadese Ganzen) en Wilde Zwanen. Al die soorten gaan bij zonsopkomst de wijde wereld in en keren

De groep Barmseijtsjes was druk in de weer in de Elzen

bij zonsondergang weer terug om de nacht veilig in het veen door te brengen. Veilig voor de Vos en andere rovers. We hebben tegen het vallen van de avond 'n keer gepost op de nu afgesloten weg door het veen. We zagen diverse Blauwe Kiekendieven rondvliegen. En uiteindelijk gaan die in het hoogveen naar hun slaappleats.

Het Doldersummerveld, met de aparte uitzichttoren en twee Kraanvogels aan de waterkant

Ons bezoek aan het Doldersummerveld is voor sommige deelnemers wat in het water gevallen: óf ze gingen rechtsonkeert terug naar het beginpunt van de wandeling, of ze namen een alternatieve route dóór, of ze liepen per ongeluk een diepe greppel in. De reden was dat er heel veel water op het pad en in het veld stond en gewoon doorlopen eigenlijk onmogelijk was. Een onfortuinlijke misstap werd door één van ons gemaakt: hij liep die greppel in. En moest dat

Fraai landschap van het Fochteloerveen, met 'ergens' in dit beeld een rustende Zeearend

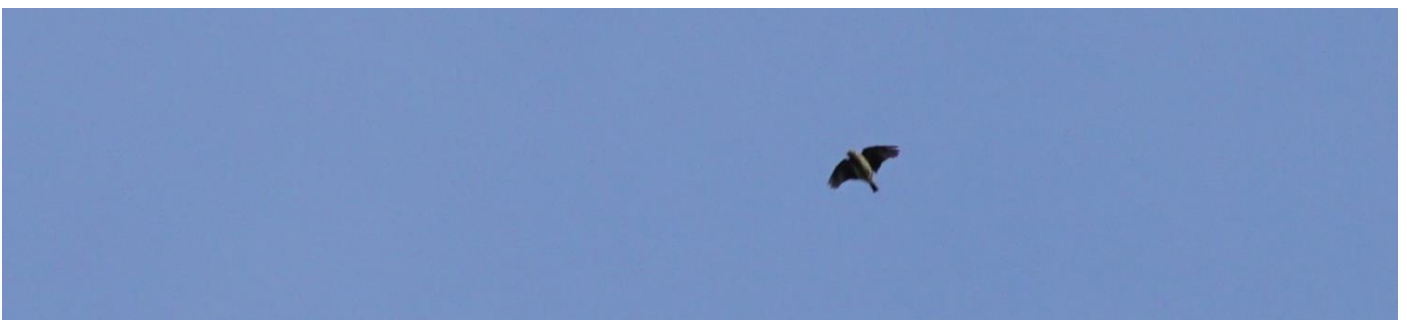
Rustende Toendrarietganzen onderweg naar de Onlanden

bekopen met een nat pak, tot aan de broeksriem! Maar de telescoop bleef droog Huub! In het Doldersummerveld ontdekten we een paartje Kraanvogels, dat al bezig waren om hun territorium te vestigen. Daarbij werd diverse keren luid geroepen in het verder muisstille veld: wat een mooie belevenis! Ook een paartje Wilde Zwanen zwom daar rond, met 3 jongen van afgelopen jaar. Diverse Veldleeuweriken zongen al en twee vrouwtjes Grote Zaagbekken waren ook van de partij. Een groep Koperwieken vloog vanuit de bomen het veld in. We hebben nog even in Oude Willem gekeken naar de plek waar afgelopen zomer de Wolf uitgebreid op muizenjacht was langs dit weggetje. En uitgebreid op de gevoelige plaat werd vastgelegd; toen. Nu was het er wolvenloos.

We hadden geluk: een Klapekster zat redelijk dichtbij op de uitkijk

Een andere rover zagen we wél: in het Aekingerzand troffen we de Klapekster. We konden hem van redelijk dichtbij bewonderen. Daarbij deden de telescopen weer goede diensten. Veld- en Boomleeuwerik waren er ook. Het verschil in zang konden we goed horen: het weemoedige liedje van de Boomleeuwerik verschilt absoluut van dat van de ratelende Veldleeuwerik.

De korte staart en korte, relatief brede vleugels vallen op bij de Boomleeuwerik; markanter nog is zijn zang

De wijde Onlanden zijn pleisterplaats van roofvogels en heel veel ganzen en eenden (foto: Marlies van Santen)

Ons bezoek aan de, geheel in Drenthe gelegen, *Onlanden* was de moeite waard. Al zakte naarmate de middag vorderde de activiteit van de vogels wel wat in. Maar we namen veel soorten waar. Nieuw voor de reis waren de Bruine Kiekendief, Nonnetje, Tafeleend, Slobeend, Kok- en Zilvermeeuw, Zanglijster en Scholekster; om er maar een paar te noemen. 'n Enkeling nam een flits waar van een Hermelijn in winterkleed, bij de start van het wandelpad naar de observatietoren 'Het Beeld'.

Een tussendoorkijkje met vier Kraanvogels

Helaas zag het er zaterdagavond al naar uit dat onze laatste dag, zondag, geheel in het water zou vallen. En dat bleek zondagochtend bewaarheid te worden, ook volgens Buienradar. Na het ontbijt besloten we dan ook om de reis voortijdig te beëindigen. Jammer, maar het was niet anders.

We hebben samen zo'n 79 soorten vogels waargenomen. Maar het ging ons vooral om de kwáliteit en niet zozeer om de kwantiteit.

Hier lopen we door het Aekingerzand (foto Marlies van Santen)

Ik hoop dat ieder van ons terug kan kijken op een mooie, leerzame en gezellige natuur- en vogelreis. Dank voor je deelname en wie weet: tot ziens: Annelies, Lenie, Marlies, Marianne, Huub, Mei Lie, Marian, Lis, Herman, Heleen, Geertje, Trijntje en Fele.

Blijf genieten!

Ook dood hout is onderdeel van de natuur . . .

Hartelijke groet,

Emile Dirks, reisleader